

V Bruseli 6. júna 2018
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0203 (COD)**

9620/18
ADD 1

JUSTCIV 132
EJUSTICE 65
COMER 50
CODEC 931
IA 166

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	31. mája 2018
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2018) 284 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE – ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU – Sprievodný dokument k návrhu NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2018) 284 final.

Príloha: SWD(2018) 284 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 31. 5. 2018
SWD(2018) 284 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

k návrhu

NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach

{COM(2018) 378 final} - {SEC(2018) 271 final} - {SWD(2018) 285 final}

Zhrnutie
Posúdenie vplyvu týkajúce sa <u>návrhu</u> <u>NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,</u> <u>ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach</u>
A. Potreba konať
Prečo? Aký problém sa rieši?
Nariadením sa zriaďuje systém pre celú EÚ na priame a rýchle zasielanie a vykonávanie žiadostí a dožiadaní týkajúcich sa vykonávania dôkazov medzi súdmi v občianskych a obchodných veciach. Takisto sa stanovujú presné kritériá vzťahujúce sa na formu a obsah týchto žiadostí a dožiadaní. Nariadením sa predovšetkým ťažkopádny systém, ktorý členské štáty používali podľa Haagskeho dohovoru, nahradil moderným systémom priameho kontaktu medzi súdmi (zaslanie dožiadania a spätné zaslanie vykonaných dôkazov). V súčasnosti každoročne prebieha približne 3,4 milióna súdnych konaní v občianskych a obchodných veciach s cezhraničnými dôsledkami. Vo veľkom počte týchto prípadov je vykonávanie dôkazov veľmi dôležité pre riadny výkon spravodlivosti.   V súčasnosti sa kontakty medzi orgánmi určenými nariadením stále odohrávajú takmer výlučne na základe papierovej formy, čo má nepriaznivý vplyv na náklady a účinnosť. Okrem toho sa na výsluch osôb v inom členskom štáte len zriedkavo využívajú videokonferencie. Iniciatívou sa rieši potreba aktualizovať právne predpisy a využívať moderné technológie pri cezhraničnom vykonávaní dôkazov. Zároveň sa zaoberá niektorými nedostatkami v nariadení, ktoré sa zistili na základe hodnotenia jeho uplatňovania. Tieto nedostatky vedú k trom hlavným druhom problémov: – oneskoreniam a nákladom pre občanov, podniky a členské štáty, – nedostatkom týkajúcim sa ochrany procesných práv a – zložitosti právnej úpravy a právnej neistote. Tretí bod zahŕňa nejednoznačnosť niektorých základných pojmov, ktoré nie sú v tomto nariadení vymedzené, a nejasnosti vyplývajúce z fakultatívnej povahy nariadenia, ktoré sa uplatňuje spolu s vnútroštátnym právom.   Dotknutými zainteresovanými stranami sú občania a podniky ako účastníci súdneho konania, orgány verejnej moci a súdne orgány členských štátov a príslušníci právnického povolania (najmä sudcovia a právnici).   Táto iniciatíva úzko súvisí s iniciatívou o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností), ktorú upravuje nariadenie (ES) č. 1393/2007. Obidve iniciatívy sú úzko prepojené s celkovou prioritou Komisie, ktorá sa týka digitalizácie a elektronickej justície, a nasledujú príklad súbežných činností v oblasti trestnej justície (elektronické dôkazy) s cieľom vytvoriť rovnaké podmienky v oblastiach trestnej a civilnej justície. Vychádzajú a využívajú prínos z existujúcich výstupov a právnych noriem EÚ, ako napr. e-CODEX a nariadenie eIDAS.
Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?
Cieľom politiky tejto iniciatívy je zlepšiť bezproblémové fungovanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako aj vnútorného trhu. To sa má dosiahnuť tým, že sa zvýši efektívnosť a rýchlosť súdnych konaní a zaisť sa riadny výkon spravodlivosti v prípadoch s cezhraničnými dôsledkami. Iniciatívou sa tento cieľ dosiahne najmä prispôbením práva technickému vývoju a využívaním digitalizácie a videokonferencií. Iniciatívou sa zvýši právna istota tým, že sa objasnia: 1. určité základné pojmy a 2. vzťah medzi nariadením a vnútroštátnym právom. Pomôže sa tak predchádzať oneskoreniam a neprímeraným nákladom pre občanov, podniky a verejnú správu a riešiť nedostatky v ochrane procesných práv účastníkov konania.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?
Iniciatíva má jasnú pridanú hodnotu na úrovni EÚ: zjednoduší a zrýchli mechanizmy spolupráce na vykonávanie dôkazov, a tým zlepši efektívnosť a rýchlosť súdnych konaní. Zlepši sa tak výkon spravodlivosti v prípadoch s cezhraničnými dôsledkami. Zo samotnej povahy spolupráce medzi členskými štátmi týkajúcej sa

cezhraničného vykonávania dôkazov vyplýva, že sa nedá efektívne riadiť jednotlivo na úrovni členských štátov.

B. Riešenia

Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?

Zvažoval sa celý rozsah možností od nelegislatívnych opatrení po legislatívne opatrenia s rôznymi úrovňami ambícií.

Uprednostňovanou možnosťou je balík politických opatrení s niekoľkými opatreniami:

- používanie siete eDelivery Nástroja na prepájanie Európy (e-CODEX) ako štandardného kanála na elektronickú komunikáciu a výmenu dokumentov,
- podpora moderných spôsobov vykonávania dôkazov (napr. videokonferencie, telekonferencie a iné spôsoby diaľkovej komunikácie) ako štandardného prístupu v prípade potreby výsluchu osobu z iného členského štátu, ale so zaistením primeranej flexibility (prostredníctvom možných výnimiek, okrem iného v závislosti od dostupnosti vybavenia na súde) a stimulov (cez financovanie národných projektov) pre členské štáty, aby vybavili sudy videokonferenčnými zariadeniami,
- odstránenie právnych prekážok pre uznávanie elektronických (digitálnych) dôkazov,
- zvýšenie právnej istoty tým, že sa do tohto nariadenia zahrnú ďalšie prostriedky cezhraničného vykonávania dôkazov, ktoré sa v súčasnosti často používajú mimo jeho rozsahu pôsobnosti, vrátane vykonávania dôkazov prostredníctvom diplomatických pracovníkov alebo konzulárnych zástupcov,
- riešenie rôznych výkladov pojmu „súd“ tým, že sa nahradí všeobecným vymedzením justičného orgánu,
- upozornenie na dôležitosť jednotných noriem stanovených nariadením (zrýchlené konania, rovnaká miera ochrany práv účastníkov konania),
- najlepšie postupy pre príslušné sudy s cieľom pomôcť im uplatniť postupy riadnym spôsobom a bez oneskorenia a
- zvyšovanie informovanosti súdu a ostatných príslušníkov právnického povolania o priamom kanáli na vykonávanie dôkazov podľa nariadenia.

Kto podporuje ktorú možnosť?

Zainteresovaným stranám sa položili otázky o ich zapojení v cezhraničných súdnych konaniach a ich preferenciách. 73 % z nich bolo zapojených do cezhraničných súdnych konaní, zatiaľ čo 20 % doteraz uplatnilo nariadenie (ES) č. 1206/2001. Konkrétne 65 % respondentov v rámci verejnej konzultácie buď dôrazne podporilo alebo skôr podporilo používanie moderných prostriedkov vykonávania dôkazov, ako napr. videokonferencie (namiesto osobného predvolania na zahraničný súd). Väčšina súhlasila, že videokonferencie sú trendom v cezhraničných konaniach, a preto by sa mali vypracovať európske normy s cieľom zabezpečiť, aby bol výsluch čo možno najvernejší osobnému výsluchu. Obzvlášť silná bola podpora digitalizácie: prakticky nastal konsenzus v tom, že elektronická komunikácia by sa mala stať štandardným spôsobom komunikácie medzi orgánmi/agentúrami zapojenými do cezhraničnej justičnej spolupráce v občianskych veciach, pričom 61 % respondentov súhlasilo a 39 % respondentov skôr súhlasilo. Takisto sa výrazne podporilo rozšírenie vymedzenia pojmu „súd“.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Uprednostňovaný balík politických opatrení by zvýšil efektívnosť a právnu istotu a znížil oneskorenia a náklady zainteresovaných strán zapojených do prípadov, v ktorých sa dôkazy vykonávajú cez hranice. Konkrétnejšie by sa používaním elektronickej komunikácie a videokonferencií dosiahla vyššia efektívnosť mechanizmov podľa nariadenia. Očakáva sa, že vďaka investíciám do technickej infraštruktúry a technických procesov sa súdne konania stanú efektívnejšími a znížia sa náklady. Právnu istotu by zvýšili viaceré objasnenia a doplnenia (napr. vymedzenie dodatočných kanálov na vykonávanie dôkazov a objasnenie pojmov „súd“ a „vykonávanie dôkazov“), ako aj nové materiály na zvyšovanie informovanosti a poradenské materiály. Zvýšila by sa efektívnosť cezhraničných súdnych konaní, a tým by sa znížila záťaž pre občanov a podniky. Objasnenia, ďalšie

usmernenia a zvyšovanie informovanosti by pomohli obmedziť oneskorenia. Opatrenie by zlepšilo prístup k spravodlivosti a ochranu práv účastníkov konania, sčasti tým, že by sa obmedzili oneskorenia, a sčasti preto, že sa očakáva zvýšenie počtu prípadov, v ktorých sa toto nariadenie bude uplatňovať. Vo všeobecnosti sa očakáva, že balík bude pre občanov a podniky predstavovať prínos, najmä v podobe nepeňažných výhod, ako napr. lepší prístup k spravodlivosti, sloboda voľby (výber takých prostriedkov cezhraničného vykonávania dôkazov, ktoré im najviac vyhovujú) a zníženie záťaže zo súdnych konaní.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Očakáva sa, že balík politických opatrení zaistí výhody pre občanov a podniky zapojené do cezhraničných konaní. Posilnená právna istota a rýchlejšie, menej nákladné konania by pomohli povzbudiť občanov a podniky k tomu, aby realizovali cezhraničné transakcie, čím by sa zvýšil cezhraničný obchod a posilnilo fungovanie vnútorného trhu. Členskými štátmi by e-CODEX a videokonferencie spôsobili isté náklady, ide však o jednorazové náklady, zatiaľ čo výhody sú nepretržité a zaisťujú úspory nákladov (napr. výsluch svedka cez videokonferenciu je menej nákladný ako osobný výsluch). Náklady osobitne súvisiace s týmto nariadením sa zvýšením všeobecnej digitalizácie súdnictva takisto zmiernia. Celkovo výhody jasne prevýšia náklady. Podniky by mali prínos zo zlepšenia ako účastníci súdneho konania; ďalšie účinky by boli relatívne neutrálne.

Aký bude vplyv na podniky, MSP a mikropodniky?

Uprednostňovaný balík politických opatrení by priniesol výhody pre podniky zapojené do cezhraničných súdnych konaní a posilnenú právnu istotu, čo sa týka riadneho fungovania cezhraničných konaní, ako aj rýchlejšie a menej nákladne konania. Pre podniky zapojené do tých druhov podnikateľskej činnosti, ktoré súvisia s vykonávaním dôkazov, sa príjmy môžu meniť v závislosti od druhu činnosti: poskytovatelia konzultačných služieb v oblasti informačných technológií, poskytovatelia internetu a telekomunikačných služieb môžu profitovať, zatiaľ čo môže existovať menšia potreba komunikácie poštou, ak sa nahradí elektronickou komunikáciou. Očakáva sa však, že celkový hospodársky vplyv na poskytovateľov služieb zostane neutrálny, pretože negatívne a pozitívne vplyvy na rôzne druhy podnikov by mali byť rovnako veľké, pričom ale v samotných konaniach nastane zvýšenie efektívnosti.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Navrhovaný balík nezaťažuje vnútroštátne správy značnými nákladmi a súčasne sa dosiahnu aj úspory. Očakáva sa, že orgány verejnej moci členských štátov budú profitovať zo znížených nákladov v súvislosti s poštovými službami a administratívnymi úlohami, z úspory času vďaka efektívnejším súdnym konaniam a zo zníženia administratívnej záťaže a nákladov práce. Zavedenie komunikácie e-CODEX a organizácia videokonferencií a ďalších spôsobov diaľkovej komunikácie by priniesli isté náklady, ale takisto by sa v budúcnosti znížili náklady v súvislosti s poštovými službami. Určité náklady sa okrem toho rozdelia medzi Európsku komisiu a členské štáty, napr. prostredníctvom spolufinancovania.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Navrhovaný balík bude mať pozitívny vplyv na justičnú spoluprácu a posilní vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi. Prostredníctvom elektronickej justície by poskytol znalosti o príslušných metódach a nákladoch, aby sa zaistili rýchle a účinné konania v cezhraničnom vykonávaní dôkazov. Zlepšila by sa tým právna istota a prístup k spravodlivosti vďaka zlepšeniu procesných práv účastníkov konania. Okrem toho by sa tým zabezpečila potreba modernizovať verejnú správu (vrátane súdov), dosiahnuť cezhraničnú interoperabilitu a uľahčiť interakciu s občanmi v súlade so stratégiou digitálneho jednotného trhu a stratégiou v oblasti elektronickej verejnej správy

D. Následné činnosti

Kedy sa táto politika preskúma?

Vplyv navrhovanej iniciatívy sa bude hodnotiť v správe, ktorú vypracuje Komisia 5 rokov po nadobudnutí účinnosti zmeneného nástroja.